

KULUTÕHUSUSE JA RAVIKINDLUSTUSE EELARVE MÕJU HINNANG

Teenuse nimetus	Vaimse tervise õe vastuvõtt alla 19. a isikule
Taotluse number	1469
Kuupäev	12.10.2021

1. Lühikokkuvõtte taotlusest

1.1. Ülevaade taotluse sisust

Vaimse tervise õe vastuvõtt alla 19. a isikule teenuse lisamine Eesti Haigekassa tervishoiuteenuste loetellu algatas Eesti Psühhiaatrite Selts. Taotluse eesmärgiks on uue teenusena vaimse tervise õe vastuvõtt alla 19. a isikule sarnaselt psühhiaatri teenuse eristamisele suunatuna täiskasvanutele ja alla 19. a isikutele vastavalt laste ja noorukitele osutatava psühhiaatrilise abi eripäradega.

1.2. Taotletav teenus

Taotluse eesmärk on lisada loetellu uus teenus vaimse tervise õe vastuvõttu alla 19. a isikule sarnaselt psühhiaatri teenuse eristamisele suunatuna täiskasvanutele ja alla 19. a isikutele vastavalt laste ja noorukitele osutatava psühhiaatrilise abi eripäradega. Teenuste sihtgrupp on alla 19. a psühhiaatrilist abi vajavad isikud, kellele osutatava vaimse tervise õendusabi osutamisel on seni kasutatav kood 3015 (vaimse tervise õe vastuvõtt).

Teenuse „Vaimse tervise õe vastuvõtt alla 19. a isikule“ töökorraldus on sarnane nagu tervishoiuteenuse 3015 osas, välja arvatud teenuse hinnas sisalduv vastuvõtuaaja pikkus – teenuse hind peaks arvestama vaimse tervise õe vastuvõtupikkuseks, sarnaselt samale sihtgrupile mõeldud psühhiaatri vastuvõtule, 90 minutit; sellest 60 minutit tööks patsiendi ning tema võrgustikuga ning 30 minutit tööks dokumentatsiooni ja muu tegevusega. Ööpäevaringne valmisolek ei ole põhjendatud. Teenust on valmis osutama koheselt enamus teenusepakkujaid, kes pakuvad seni teenust 3015. Eriti suur valmisolek on pakkuda teenust keskustes, kus pakutakse teenust 3100 (psühhiaatri vastuvõtt (alla 19-aastasele isikule)) ja 3015. Valmisolek pakkuda teenust üldarstiabi teenuse pakkujate juures on teadmata, näiteks loodavate tervisekeskuste koosseisus, kuid arvestades ambulatoorse abi senist kättesaadavust, oleks teenus mahu tõus vajalik. Seoses laieneva laste ja noorte vaimse tervise kabinetide võrguga suureneb valmisolek teenuse pakkumiseks üldhaiglate juures.

Alla 19. a isikutega tegelevad vaimse tervise õed on pakkunud psühhosotsiaalset toetust vastavalt erinevate riikide laste ja noorte vaimse tervise häirete ravijuhenditele. Vaimse tervise õe vastuvõttud võimaldavad pikemaajalist ravi vajavate patsientide jälgimist korraldada osaliselt vaimse tervise õe vastuvõttul, millega väheneb vajadus korraldada jälgimist psühhiaatri vastuvõttul, samuti paraneb abini jõudmise kiirus.

2. Taotletava tervishoiuteenuse kulud

Psühhiaatria erialal alla 19-aastastele isikutele teostati hõiveanalüüs, millesse kaasati raviasutused Tartu Ülikooli Kliinikum (TÜK), Põhja-Eesti Regionaalhaigla (PERH), Tallinna

Lastehaigla (TLH) ja Ida-Viru Kesksaigla (IVK) lähtuvalt sellest, millised neli raviasutust osutasid 2020. aastal kõige rohkem vaimse tervise õe teenuseid alla 19-aastastele patsientidele. Andmed olid TÜK-il ja TLH-l esitatud kokku statsionaarse, ambulatoorse ja päevaravi kohta, PERHil statsionaarse ja ambulatoorse ravi kohta, IVKH-l ainult ambulatoorse ravi kohta.

Tabelis 1 on edastatud andmete põhjal toodud vastavate raviasutuste õe hõived. Kaalutud keskmine õe hõive asutuste peale on vana teenuse minutitega 89,54% ja uue teenuse minutite puhul **94,52%**.

Tabel 1. Raviasutuste õe hõive.

	IVKH	PERH	TLH	TÜK	Kaalutud keskmine
Hõivatuse määr praegu	66%	115%	80%	87%	89,54%
Hõivatuse määr uue teenuse korral	99%	122%	83%	91%	94,52%

Tabelis 2 on toodud taotletava teenuse kulukomponendid ja hinnaarvutus praeguse 60 min teenuse puhul (piirhind 23,18 eurot) ja tabelis 3 on toodud vastavad kulukomponendid ja hinnaarvutus 90 min teenuse puhul. Kuluarvestuse alusel on taotletava teenuse piirhind **33,76 eurot**.

Tabel 2. Olemasoleva teenuse hinnaarvutus

Ressursi nimetus	Ühik	Kogus	Ühiku-maksumus (eurodes)	Maksumus kokku (eurodes)
Personal				
Psühhiaatriaõde	minut	60	0,3141	14,1345
Ruumid				
Vastuvõtukabinet	minut	60	0,0368	1,6560
Tugiteenused				
Patsiendi haldus	määratlemata	2	0,9240	0,4620
IT ressursid	kirjeldamata	1	0,1855	0,7420
Hind kokku:				23,18

Tabel 3. Taotletava teenuse hinnaarvutus

Ressursi nimetus	Ühik	Kogus	Ühiku-maksumus (eurodes)	Maksumus kokku (eurodes)
Personal				
Psühhiaatriaõde	minut	90	0,3286	29,574
Ruumid				
Vastuvõtukabinet	minut	90	0,0239	2,151

Tugiteenused				
Patsiendi haldus	määratlemata	2	0,924	1,848
IT ressursid	kirjeldamata	1	0,1855	0,1855
Hind kokku:				33,76

3. Ravikindlustuse eelarve mõju prognoos

3.1. Taotletava teenuse lühi- ja pikaajaline mõju ravikindlustuse eelarvele

Arvestades 2019. a osutatud tervise õe vastuvõtu kordi (9919) ja 2020. a vaimse tervise õe vastuvõtu kordi (9559) raviasutustes, on keskmine kasutuskordade arv raviasutuses 9739. Teenuse lisandumisel kasutus ei suurene, küll aga pikeneb vastuvõtu aeg ja sellest tulenevalt tõuseb hind. Hetkel on vaimse tervise õe vastuvõtu 60 min teenuse piirhind 23,18€, uue teenuse 90 min piirhind oleks **33,76€**.

Prognoosist - arvestades vaimse tervise õenduse teenuse laienemist, mh. hakkavad perspektiivis teenuseid pakkuma ka tervisekeskuste vaimse tervise õed, laieneb laste ja noorte vaimse tervise kabinetide võrk, patsientide pääsemine vastuvõttudele hõlbustub täiendavate kanalite avanemise kaudu (e-konsultatsiooni teenus) ning laienevad vaimse tervise keskuste pakutavad teenused, siis on tõenäoline, et võrreldes tänasega järgneva 3-4 aasta jooksul teenuse osutamine alla 19. a isikutele pooleteistkordistub, misjärel teenuse vajaduse suurenemine aeglustub. Senine teenuse kasutamise suurenemise tempo on sõltuvalt aastast olnud ca 20% rohkem isikuid ja vastuvõttude kordasid.

Taotletava teenuse lisakulu ravikindlustuse eelarvele on toodud tabelis 4. Vastavalt kasutamispognoosile aastatel 2022-2025 on lisakulu eelarvele tõusvas joones aasta-aastalt ~ **58 000 – 227 000 eurot**.

Tabel 4. Lisakulu ravikindlustuse eelarvele

	2019/2020 keskmine tegelik õe teenuste kasutus alla 19-a isikutele	2022	2023	2024	2025
Teenuse osutamise arv aastas	9 739	8 400	10 100	12 160	13 400
Uue teenuse hind (90 min)	33,76	33,76	33,76	33,76	33,76
Uue teenuse kulu	328 788	283 584	340 976	410 522	452 384
Olemasoleva teenuse (60 min) kulu	225 750	225 750	225 750	225 750	225 750
Lisakulu ravikindlustuse eelarvele	103 038	57 834	115 226	184 772	226 634

3.2. Patsiendi poolt tehtavad kulutused

Patsiendi poolt tehtavaid kulutusi taotluse alusel ette ei nähta.

3.3. Teenuse väär- ja liigkasutamise tõenäosus ja majanduslikud mõjud

Kohaldamise tingimuste rakendamisega on teenuse väär- ja liigkasutamise tõenäosus madal. Liigkasutamise tõenäosus on väike. Eesmärgiks on tagada piisavalt kättesaadav vaimse tervise

häirete hindamine ühtlaselt kogu Eestis, viia teenus lähemale kogukonnale ning tagada, et arsti ressursi kasutataks eesmärgipäraselt ravi ja meeskonnatöö korraldamiseks. Eesmärgiks on, et esmane patsiendikontakt kujuneks vaimse tervise õe vastuvõtule. Patsiendi isiksus, toimetulek ja häire olemus mõjutab oluliselt ravikoostööd ning –tulemust; samuti mõjutab tulemust võrgustiku valmisolek vaimse tervise õega koostöös.

3.4. Kohaldamise tingimuste vajalikkus tervishoiuteenuse ohutu ja optimaalse kasutamise tagamiseks

Tervishoiuteenust kohaldatakse Eestis elavatele alla 19. a isikutele, kes tulevad vaimse tervise õe vastuvõtule kas oma-algatuslikult, on sinna suunatud psühhiaatri, perearsti, teise eriarsti, psühholoogi või teise alla 19. a isiku vaimse tervise eest seisva isiku poolt või tagasi kutsutud vaimse tervise õe poolt. Teenuse kättesaadavus peaks olema võimalikult madala künnisega, et võimalikult kiirelt leida psühhiaatrilist abi vajavad lapsed ning noored.

Teenust võib osutada vaimse tervise õe kvalifikatsiooniga õde. Õel peaks olema üldine ülevaade lapse psüühilistest ja füüsilistest arenguetappidest ning töö eripäradest töötamisel lastega. Vastutus hinnangu eest, kas vaimse tervise õe kvalifikatsiooniga õde on valmis töötama alla 19. a isikutega, on tervishoiuteenuse osutajal.

Vaimse tervise õel peab olema võimalus konsulteerida arstiga ning vajadusel suunata patsient edasi täiendavaks hinnanguks sõltuvalt tegevuskohast psühhiaatri, perearsti või teise koostööd tegeva arsti vastuvõtule.

4. Kokkuvõte

Esitatakse lühikokkuvõte koos hindaja selgituste ja põhjendustega tabelkujul

	Vastus	Selgitused
Teenuse nimetus	Vaimse tervise õe vastuvõtt alla 19. a isikule	
Ettepaneku esitaja	Eesti Psühhiaatrite Selts	
Teenuse alternatiivid	Jah.	Vaimse tervise õe vastuvõtt
Kulutõhusus	Kulutõhusust ei hinnatud.	
Omaosalus	Ei.	
Vajadus	Patsientide arv Eestis 4200 - 6700. Teenuse osutamise kordade arv aastas kokku 8400 – 13 400.	Keskmine teenuse osutamise arv patsiendi kohta on 2.
Teenuse piirhind	33,76 eurot	
Kohaldamise tingimused	Ei.	
Muudatusest tulenev lisakulu ravikindlustuse eelarvele aastas kokku	58 000 – 227 000 eurot	
Lühikokkuvõtte hinnatava teenuse kohta	Taotluse eesmärgiks on uue teenusena vaimse tervise õe vastuvõtt alla 19. a isikule sarnaselt psühhiaatri teenuse eristamisele suunatuna täiskasvanutele ja alla 19. a isikutele vastavalt laste ja noorukitele osutatava psühhiaatrilise abi	

	eripäradegea.	
--	---------------	--